

ISSN 0333-0362

NR. 4 - 2001

42. ÅRGANG

kr. 50.-

SPRÅKLIG SAMLING

*Tidsskrift for
aktuelle språkspørsmål*

*Språklig samlings
litteraturpris 2001 til
Jonny Halberg*

*

Landsmøtet i LSS

*

Bokmål som talemål

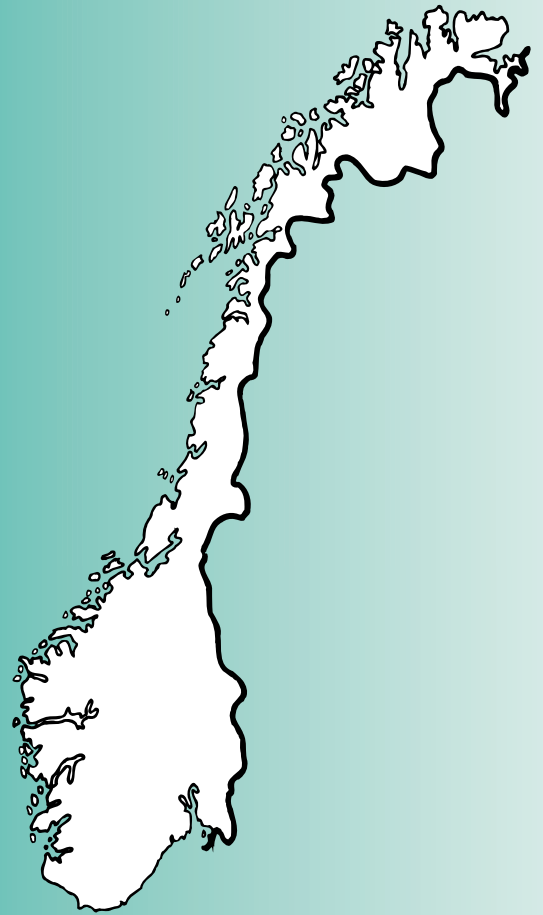
*

Pinlig norsk

Glimt fra språkutviklingen

Nynorsken skal leve vidare i bokmålet (2)

Hva er galt med a-en?

Utgitt av Landslaget for språklig samling

SPRÅKLIG SAMLING

Ansvarlig redaktør: Arne Torp
E-post-adresse: arne.torp@inl.uio.no

Bladpengar: kr 150,- pr. år

Adressa til laget og bladet:

Postboks 636 Sentrum, 0106 OSLO

Postgiro 0803 5163787

Heimeside: <http://home.no.net/lss/>

Utgitt av:
LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING

Leiar: Pål Styrk Hansen
Tanumveien 89 E
1312 SLEPENDEN

Medlemspengar (inkluderer bladpengar):
kr 200,- pr. år
for skoleelevar, studentar og pensjonistar:
kr 100,- pr. år

Redaksjonelt

I tråd med våre sletteste tradisjoner kommer vi også i år ut med siste fjorårsnummer godt over nyttår, og også denne gangen kan vi bruke som påskudd at da får vi alle fall med utdelinga av fjorårets litteraturpris i samme årgang som prisen ble delt ut.

For øvrig er det interessant å legge merke til at LSS sin litteraturkomite aldri har problemer med å finne verdige prisvinnere. Riktignok har vi sett flere eksempler i de siste åra på at folk som tidligere har brukt et språk som kvalifiserte dem til LSS sin litteraturpris, seinere har gått hen og blitt så "stuerene" i språkbruken at de har fått riksmålprisen også. Dette sier riktignok ikke *bare* noe om at disse forfatterne har endra språkform, sjøl om det utvilsomt også er tilfellet, men det sier også noe om at de er blitt atskillig mindre "pripne" i riksmålsleiren.

Men trass i at en del tidligere prisvinnere har svingt over mot et mer konservativt bokmål i de seinere åra, så dukker det altså stadig opp nye og unge forfattere som finner det radikale bokmålet tjenlig som kunstnerisk medium. Kanskje ikke alltid og over alt og ikke konsekvent, men i alle fall som en del av sitt skriftspråklige repertoar, slik årets vinner Jonny Halberg forklarer på side 5 i dette nummeret. Det er som det skal være; i dagens norske språksituasjon er vi nødt til å tåle stor skriftlig variasjonsbredde. Skal vi noen gang nå fram til ett norsk skriftspråk, slik vår *langsiktige* strategi er, må vi fremdeles være innstilt på at norsk skriftmål ennå i lang tid vil være i en slags oppbruddstilstand sammenligna med de langt mer enhetlige og stabile nabospråka. Med andre ord: Norge vil også i framtida være et annerledesland – også i språkvegen!

Styret i LSS 2000-2001

Sentralstyret

Pål Styrk Hansen, leder
Arne Torp, nestleder
Ivar Hundvin, sekretær
Eric Papazian, kasserer
Thomas Hoel, varamedlem
Ellen Skolseg, styremedlem
Vanja Jahnsen, styremedlem
André Stryger, varamedlem
Elsa Kristiansen, varamedlem

Landsstyret

Lars S. Vikør
Gulbrand Alhaug
Rolf Theil Endresen
Arne Kjell Foldvik
Ernst Håkon Jahr
Svein Lie
Åshild Rykkja
Helge Sandøy
Knut Western
Jon Vidar

Varamedlemmer til landsstyret

Helge Gundersen
Einar Flydal
Johs. Fosså
Anne-Ma Grønlie
Øyvind Gulliksen
Reidun Guldal
Eskil Hanssen
Helge Omdal
Geirr Wiggen

Redaktør: Arne Torp
Revisor: Johs. Fosså
LSS sine medlemmer og varamedlemmer i Norsk språkråd:
Arne Torp (bokmål)
Ellen Skolseg (vara)
Lars S. Vikør (nynorsk)
Rolf Theil Endresen (vara)

Tale ved overrekkelsen av Språklig samlings litteraturpris til Jonny Halberg

I går Brageprisen – i dag Språklig Samlings litt.pris!

Kjære prisvinner!

Det er alltid moro en gang i året å sette seg grundig inn i et forfatterskap, nylese og gjenlese, med tanke på denne utdelinga. Og det er artig å se hva andre har skrevet om forfatterskapet, spesielt om språket. Vi deler ut en *litteraturpris*, men det som skal ligge i bønn, er et folkelig, radikalt bokmål, som det står i vedtektene. Men det ser ut til å være slutt på den tida da anmelderne hengte på et sleivspark om at *her var det vederstyggelig mange a-former*, eller at *midt oppe i det radikale språket er det deilig å se at forfatteren iallfall har vett på å skille mellom HAM og HAN*. For eksempel. Jeg fant ikke noe sånt, det kan tyde på at denne sida ved dine litterære prosjekter er svært vellykka. Eller at vi har hatt et generasjonsskifte blant anmelderne.

I anmeldelsene av dine bøker har det gått relativt raskt fra ung og lovende til de store overskriftene. Særlig i anmeldelsene av *Flommen* har det vært tid for PANEGYRIKK og blødmende ordspill på vann som går over sine bredder:

LITTERÆR FLODBØLGE
LITTERÆR STORFLAUM
EN OVERSTRØMMENDE ANMELDELSE

Noen unnsrer seg ikke for å ty til klisjeer:

SANN SVIR (x2!)

HIMMEL OG HAV FOR EN ANMELDELSE

Andre er litt mer uærbødige:

GØY PÅ LANDET

JONNY THE GOOD

DRITT I ARV (!)

Atle Næss har følgende kompliment som overskrift på sin anmeldelse i Stavanger Aftenblad:

MENNESKET OG MAKTENE

Jeg hadde nær sagt HØYERE ENN HIMMELEN.

Da er vi ved det som vi i juryen fant å ville trekke fram. Du gir noen så inderlig vonde personkarakteristikker og tegner et så infamt og til tider trøstesløst miljø – at det gjør *godt* å lese. Romanpersonene ydmyker seg sjøl gjennom å ydmyke andre, finner seg så dårlig til rette i sine liv, prøver å bygge voller mot ytre og indre krefter eller rive barndomshjemmet for å gjenreise det (eller barndommen) i en ny og bedre stand – men de er så dødelig prisgitt seg sjøl og hverandre. Det sammensatte bildet av omsorg og fiendskap gir ei intens uro i framstillinga som både plager og griper leseren. Når så ytre omveltninger som sjukdom, død og naturkatastrofer truer, skapes det ei spenning og et driv i handlinga som gjør bøkene dine til mesterverk.

Du tegner ikke spesielt vakre og harmoniske personligheter med det radikale språket ditt. Du bruker det til å skille mellom personer og bokstavelig talt gi dem en autentisk stemme. Dette gir psykologisk troverdige portretter, et troverdig språk i et intenst og sjeldent leseverdige fiktivt univers, langt, langt unna såpestykkenes Mot-i-brøstet-folkelighet. Du gir romanpersonene dine troverdighet sjøl om du lar deres liv leves under til dels uverdige forhold.

Noen vil kanskje si at dine skeive og forsofne romanpersoner kan gi dårlig reklame for samnorsken som ideologi, men det er misforstått; vi teller ikke a-former og diftong, men trekker fram og honorerer forfattere og skribenter som gir oss litterær kvalitet i et folkelig og ujaletet språk. For oss som for Nora Simonhjell i *Dag og Tid* har det vært ”ei nyting å lese det røffe språket”.

Personen Jonny Halberg blir i de intervjuer jeg har lest, framstilt som motstrøms i sitt gamle militærleir-miljø, tidligere pønker, militærneker med strøjobber, alltid blakk. Nå går jeg ut fra at fjorårets likning så atskillig bedre ut enn tidligere års, Jonny, men det er likevel moro å kunne dele ut en pris som teller også i kroner og øre. Sjekken får du når Arne Torp har sagt sitt, her er blomster fra juryen. GRATULERER!

Fire bilder av muntlighet

I forbindelse med utdelingen av Landslaget for språklig samlings litteraturpris 2001

1. Postomdelingen

I 1994, under researchen til *Budbringeren*, besøkte Pål Sletaune og jeg postomdelingen i Postgirobygget. Vi møtte lederen for postomdelingen, og han tok oss med rundt, presenterte oss for folk som sto og hekket (la post inn i de rette hyllene) nede på gølvvet. En jovial og smågrov tone hersket blant arbeiderene som utførte det ganske monotone og kjedelige arbeidet det er å sortere post. Senere dro vi opp til lederens kontor. Det viste seg at det lå helt ut mot veien fra rundkjøringen over Ibsenringen, og ikke bare helt ut: Bilene passerte noe sånt som to og en halv meter fra kontorvinduet hans. Vi intervjuet ham mens bilene susste forbi, og underveis nevnte han at han hadde jobbet på postomdelingen siden slutten av seksti-/begynnelsen av syttitallet. Jeg spurte ham hvordan det var å jobbe der på den tiden. Han snøftet og sa: «Nei, den gangen... Da var det bare nordlendinger her. Det krydde av dem. Jeg var eneste søring. Jeg, også formannen, da.»

2. Pier Pasolini

Pier Pasolini skrev i et essay om søritalienernes valfarting til nord-italienske industribyer, for å få arbeid. I essayet skriver han om hvordan det var for søritalienerne å komme fra en landsbykultur, hvor de hadde en sterk gestikk og et fargerikt lokalt talespråk, og så slå seg ned i en del av landet hvor skikkene, gestikken og språket deres ble sett ned på og betraktet som simpelt og underlegent. Elendigheten blant søritalienske fabrikkarbeidere i nord var på denne tiden høy: Det var vanlig med alkoholisme, dopmisbruk, selvmord. Pasolini sier at mye av elendigheten skyldes materielle forhold, men enda viktigere for ham er de språklige betingelsene. Det han peker på, er selvsagt at språket, ikke minst talespråket, er med på å forme vår identitet. Under de rette forholdene vil et lokalt farget talespråk skape en større harmoni mellom språket og forståelsen av hvem man er, enn et stivt skriftlig basert språk, som i større grad representerer en mer rigid og fjernere form for autoritet. I landsbyen behøver man ikke å skamme seg for en tykk, palatal L. Man behøver ikke å senke stemmen for at andre ikke skal høre hvilken dialekt man bruker. Og omvendt: I nord måtte man skamme seg. Man måtte senke stemmen, man begynte å stamme og stotre og unnskyldte seg. Eller bli voldsom og rase ut, for døvne ører. Poenget her er ikke å glorifisere landsbygda, og løfte landsbygdas språk opp på pidestall. Det man bør tenke over er at språk er hierarkisk, og for de fleste har det vært en selvfølge at visse statusmessige forskjeller eksis-

terer og styrer vår oppfatning av hvem andre er og hvor mye de er verdt, gjennom det språket de bruker.

Spørsmålet mitt blir: Hvordan ser disse mekanismene ut i dag? Hvordan ser hierarkiet ut? Hvem hersker, hvem er de underlegne, de som bør skamme seg? Eksisterer disse forskjellene lenger i det hele tatt?

3. Jenta på T-banen

For ikke så lenge siden satt jeg på T-banen i Oslo. På en stasjon kommer to jenter og setter seg ned i setet rygg mot rygg med mitt. Den ene jenta begynner å snakke, og til min forbauselse snakker hun høyt og tydelig på syngende totendialekt. Nå er ikke dialekter lenger så stigmatiserende å bruke som de var en gang i Norge, men likevel var det noe oppløftende og godt ved det å høre jenta. Hva var grunnen? Jo: Dialekten hennes lå så langt unna Vazelina Bilopphøggers-totningen. I deres munn blir totendialektene med en gang revy. Totninger er enkle landsens folk man kan le av, og ikke så mye annet. Det var altså ikke dialekten, men utførelsen som var så flott denne ettermiddagen på T-banen. Hun snakket høyt og tydelig, uten selvironi, og tydeligvis uten å tenke at man vet jo hvordan dette lyder i andres ører, så det er kanskje best å senke volumet litt.

4. Jonny Halberg

Kort sagt: Jeg kommer fra et dialektsterkt område, i bunnen av Gudbrandsdalen, nærmere bestemt Fåberg. Fåberinger snakker tradisjonelt en dialekt som faller mellom og som deler Gudbrandsdalens talemål, og Totenlandets brede dialekter. På tross av at jeg vokste opp på svarteste

bygda har jeg aldri hatt noen særpreget dialekt. Årsaken var, ser det ut til, at jeg vokste opp inne i en militærkoloni, og var sammen med mennesker fra hele landet, noen med og noen uten en tydelig dialekt. Denne babelske blandingen påvirket meg sterkere enn min egen mors dialekt, som var rent fåbergsmål. Siden har jeg følt at det var et tap å ikke få min egen dialekt, men samtidig fikk jeg noe som jeg senere har brukt: Jeg var både nær og på distanse. Denne posisjonen førte til at jeg tidlig oppdaget det rommet som de fleste bruker når en skriver noveller eller lengre fortellinger; et rom hvor en nettopp både har distanse og er mer direkte involvert. Talemålene fra det indre av Østlandet fremsto tidlig som et forråd jeg kunne bruke av når jeg skrev, og ikke bare det som var «meg». Siden har jeg forsøkt å utvide dette, og la idiomer og muntlige pregede uttrykk fra hele landet gli inn i teksten der den kom-

mer, der det passer seg, slik en note passer inn i et partitur. Det er musikken i teksten som skal avgjøre om noe skal bli stående, eller må strykes, og ikke språkpolitiske føringer, eller konsekvent målformsteking, for den saks skyld. *-a* eller *-en*? Jeg bruker begge deler, og har gjort det med ett og samme ord i romanene mine, alt ettersom konteksten det dukket opp i. Nåvel. Her kunne man jo fortsatt å grave. Men: Det jeg ville si var at norsk språk har et svært tilfang av forskjelligartede og rike uttrykk med røtter i det muntlige språket. Disse forskjellene bør etter min mening taes vare på, og utvides. Som forfatter er jeg kanskje ganske privilegert som kan si at de norske målformene først og fremst er virkemidler som jeg kan forsyne meg av; deretter kommer politikken. Men jeg vil gi en svensk litteraturprofessor som jeg møtte på Biskops-Arnö rett: «Jeg misunner dere alle dalene deres.»

Landsmøte i LSS 25. november 2001

Landsmøtet ble som vanlig avvikla på Universitetet i Oslo – heller ikke denne gangen var det noe masse møte (se bildet) – og sakene var heller ikke spesielt kontroversielle. På den gledelige sida merka vi oss at formannen kunne fortelle at laget hadde mottatt ei større pengegave fra en person som ønska å være anonym.

Ved valga kom Vanja Jahnsen inn som nytt medlem av styret, mens Elsa Kristiansen ble varamedlem. Ellers var det gjenvalg til de fleste verv.

Under drøftinga av arbeidet framover tok formannen opp spørsmålet om heimesidene våre (<http://home.no.net/lss/>) nå er gode nok. De er blitt utvida, og det er André Stryger i London som har tatt seg av dem. Spesielt skoleungdom er opptatt av dette nye hjelpemidlet, og lærerne ber gjerne elevene bruke det også i språkspørsmål, der Språkrådet har sine nettsider. Vi skulle gjerne hatt med noe mer stoff om språkhistorie og språkpolitikk sett fra vårt synspunkt, og om det å holde språkkampen levende, bidra med stoff i diskusjonsgrupper, og om det viktige i å skrive talemålsnært. Det utspant seg en meningsutveksling om

hvordan dette best kunne gjøres, uten at en kom fram til noen endelig konklusjon.

Videre ble det drøfta om en burde endre tidspunktet for utdeling av litteraturprisen, som nå i mange år har blitt delt ut i førstninga av desember. Da har alle det travelt, også media, og vi får lite oppmerksomhet. Det ble bestemt at vi skulle undersøke om det kan la seg gjøre å flytte den årlige prisutdelinga til utpå nyåret.

Første rekke fra venstre: Eric Papazian, Pål Styrk Hansen, Arne Torp, Ivar Hundvin.

Andre rekke fra venstre: Jon Vidar, Lars Sigurdsson Vikør, Thomas Hoel.

I bakgrunnen: «Kaart over Kjöbenhavn 1839». (Vi i LSS har et avslappa forhold til dansketida!).

Bokmål som talemål

I *Språklig samling* nr. 3/01 drøfter Ellen Skolseg (ES) bruken av "bokmål" som navn på et talemål. Hun ser mest problemer med denne språkbruken, og konkluderer med at "...det er lite hensiktsmessig å bruke bokmål til å beskrive talemål, sia det er så pass liten enighet om hva det faktisk er". Men hun presenterer ikke noe *alternativ*. Dvs., hun nevner betegnelsen "Oslo vest-varietetet", men kommer heldigvis til at det ikke er noen løsning, "siden en også kan finne den mange andre steder i landet". Andre, f.eks. Enger og Kristoffersen 2000:73, hevder at "Det er ikke vanlig å regne med at noen taler nynorsk eller bokmål". Det er kanskje ikke så mange som snakker nynorsk, men det er så pass mange som snakker bokmål at en er nødt til å regne med det, og det *er* faktisk ganske vanlig å regne med det, som ES viser. Jeg har sjøl brukt "bokmål" om "Oslo vest-varietetet", bl.a. i det foregående nummeret av dette bladet (1-2/01) – uten at jeg mener dette er identiske størrelser, jf. nedafor – og vil forsvare og begrunne denne språkbruken her.

Men det er også riktig som ES sier, at det er liten enighet om hva eller hvordan dette talemålet er, og at "...bokmål brukes om vidt forskjellige talemål". Botemidlet er etter min mening ikke å forkaste termen – især om vi ikke har noe alternativ – men heller prøve å *presisere* den. Dette er også ES inne på når hun spør "...om ikke folk som jobber med språk burde sette seg ned og komme til en slags enighet – det er jo likevel sånn at vi er nødt til å referere til ei norm sjøl om vi ikke anerkjenner den". Dette er mitt bidrag til en slik diskusjon.

Her må vi skille mellom to spørsmål:

1) Hva legger *vanlige språkbrukere* i betegnelsen "bokmål" brukt om et talemål?

2) Hva er det *rimelig og faglig forsvarlig* å legge i den, dvs. hva bør vi *språkforskere* legge i den?

Det er særlig det siste spørsmålet jeg vil ta opp her. Åssen lekfolk faktisk bruker "bokmål", veit jeg ikke så mye om – det kunne være emne for en undersøkelse for seg. Men det er ikke så farlig, for spørsmålet om åssen "bokmål" *bør* brukes, er uavhengig av åssen det *faktisk* brukes. Viss vi kommer til at ordet brukes på en flertydig, upresis eller urimelig måte, bør vi presisere det. Det er selvsagt en fordel at den faglige språkbruken ikke avviker fra dagligtalen i utregsmål, om vi kommer til at dagligtalens språkbruk er faglig forsvarlig. Men om ES har rett, er den ikke det.

Språkpolitikk eller språkvitenskap?

Vi bør gjøre det klart, for både oss sjøl og andre, om vi driver med språkpolitikk eller språkvitenskap – om vi *tar*

stilling til det talte bokmålet, eller bare prøver å *beskrive* det. ES kommer flere steder inn på språkpolitiske aspekter, f.eks. når hun sier at "Jeg kan heller ikke se at vi trenger noen norm for talemålet" og "Jeg trur derfor det er bedre å leve med en halvoffisiell og noe uavklart standard enn en offisiell og fastspikra standard". Jeg er enig i begge ut-sagna, men saka er at det *faktisk eksisterer* en normal for talemålet, enten vi liker det eller ei. ES ser ut til å godta dette, når hun skriver at "Vi kan ikke benekte at dette talemålet har høy status og fungerer som en overnasjonal standard for mange nordmenn" – men så fortsetter hun slik: "men ved å kalle det standard eller norm, forsterkes dette". Kanskje det, men dersom det aktuelle talemålet faktisk fungerer som en nasjonal standard – et riksspråk – som pr. definisjon "står over andre talemål i status", så må vi jo bare si det som det er, uansett hva virkningene måtte bli. Vi får trøste oss med at de sikkert ikke blir dramatiske – standard-statusen påvirkes neppe av det noen språkforskere måtte si eller mene. Vi må ikke overdrive vår egen betydning heller.

Én ting er at denne standarden *eksisterer* og har en viss status *uoffisielt*, en annen er om denne statusen skal være *offisielt anerkjent*, f.eks. av Språkrådet. Hvilken status det talte bokmålet bør ha offisielt, er et interessant tema – ikke minst på bakgrunn av Språkrådets vedtak om uttalteregler for bokmål i 2001 – men det får være en annen skål, og det bør ikke ha noen betydning for åssen vi bruker ordet "bokmål". Etter mitt skjønn er dette et reint deskriptivt, språkvitenskapelig spørsmål. Dersom det eksisterer et uoffisielt standard-talemål her som i andre land, så har vi behov for å *omtale* det, siden det ganske sikkert er landets mest utbredte talemålsvarietet og dessuten har en avgjørende innflytelse på talemålsutviklinga her i landet generelt. Da ville det være dumt av språkforskerne å prøve å overse det. Det forsvinner ikke fordi om vi lar være å snakke om det, om noen skulle håpe dét. Da trenger vi en entydig betegnelse på det, så vi kan få en rasjonell diskusjon om det. Hensikten med en faglig terminologi er jo å kunne beskrive virkeligheten så presist som mulig, bl.a. som utgangspunkt for en språkpolitisk vurdering og ev. språkpolitiske tiltak. Før vi kan tenke på å vurdere virkeligheten og ev. gjøre noe med den, må vi jo ha en best mulig forståelse av den. Kunnskap skal styre rike og land, husker vi. Det er et godt prinsipp, når en tenker på alternativet.

Skrift og tale

En viktig forskjell mellom skrift og tale er at skriftspråk er *regulert* og *kodifisert* i ordbøker og grammatikker, mens talemålet iallfall hittil ikke har vært det. Når vi vil

vite hva som er skriftlig bokmål, kan vi bare slå opp i *Norsk referansegrammatikk* eller *Bokmålsordboka*, men når det gjelder det muntlige, har vi bare *språkbruken* å holde oss til. Det betyr at avgrensinga må bli noe skjønnsmessig, og at vi bør ta utgangspunkt i *det skriftlige* bokmålet.

Utgangspunktet bør mao. være at "bokmål" er det offisielle navnet på den ene av våre to offisielle skriftnormaler eller skriftlige standardspråk. En rimelig bruk av betegnelsen om et talemål må da være om et talemål som svarer *noenlunde* til denne skriftnormalen, mao. som i all hovedsak ligger *innfor bokmålsnormalen*. Overføring mellom skrift og tale endrer nemlig ikke på *identiteten* til en språkvarietet, og et standardspråk er ikke *pr. definisjon* et skriftspråk, like lite som dialektene *pr. definisjon* er talemål. F.eks. er det teoretisk mulig å *snakke* nynorsk, og det fins en del enkelt-individer som gjør det og, uten at noen er i tvil om det er nynorsk for det. Omvendt kan f.eks. Hedmarks-dialekten *skrives*, slik bl.a. Prøysen har gjort, og er stadig vekk lett gjenkjennelig som Hedmarks-dialekt. Vi bør derfor bruke samme betegnelse på en muntlig varietet som på den tilsvarende skriftlige.

Foreskrevet og faktisk bokmål

Det vi finner når vi slår opp i Norsk referansegrammatikk eller Bokmålsordboka, er det "kodifiserte", offisielle eller *foreskrevne* skriftlige bokmålet, det skriftlige bokmålet slik det *skal være* ifølge gjeldende "rettskriving". Dette er ikke nødvendigvis det samme som det *faktiske* eller *brukte* bokmålet, bokmålet slik det *er* eller blir brukt, i skrift eller tale, jf. skillet mellom "fastsatte" eller "foreskrevne" og "internaliserte" eller "empiriske" (også kalt "operasjonelle") normer i f.eks. Dyvik 1993:170f eller Vikør 1994:66. Det foreskrevne bokmålet omfatter nemlig en rekke *variabler* med varianter – "valgfrie former" – og det er velkjent at ikke alle disse variantene blir like mye brukt. Enkelte blir lite eller ikke brukt – såkalt "ordlistefyll" – slik at det faktiske skriftlige bokmålet på enkelte punkter avviker fra det foreskrevne. Det er dette som er bakgrunnen for Språkrådets foreslåtte revisjon av bokmålet, som bl.a. går ut på å ta "lite brukte former" ut av normalen og dermed bringe det foreskrevne bokmålet nærmere det faktiske. Men det samme gjelder det muntlige bokmålet, som ligger nært opp til det skriftlige bruksbokmålet.

Den offisielle skriftnormalen kan mao. ikke være det *eneste* definisjonsgrunnlaget for det muntlige bokmålet; vi må også se på *språkbruken*, som er det som i siste instans definerer en varietet, ikke hva som vedtas av Språkrådet eller beskrives i grammatikker og ordbøker. Dersom språk er *normer* som styrer språklig atferd – språkbruk – så følger det av dét at en regel må *følges* eller *brukes* for å gjelde som norm, ellers er den bare en *forskrift* (anbefaling, påbud osv.). Jf. Dyvik 1993:170-171: "et språk ek-

sisterer i den grad det brukes til kommunikasjon i et samfunn". Muntlig bokmål er en egen varietet, i prinsippet uavhengig av skriftspråket, og behøver ikke samsvare med det i ett og alt. F.eks. er både "kastet" og "kasta" offisielt skriftlig bokmål. Men det betyr ikke at det uten videre også er uoffisielt muntlig bokmål – det kommer an på om begge formene blir *godtatt* som standard bokmål i *praktisk språkbruk*. Det blir de etter min mening i dette tilfellet, for en kan hver dag høre slike a-former brukt som uformelle varianter, bl.a. i NRK, av folk som ellers snakker et nokså pertentlig bokmål (jf. Torp 1997:31). Men det fins opplagt trekk i det foreskrevne skriftlige bokmålet som ikke er godtatt i det muntlige, f.eks. sterke pret.-former av typen "rauk", eller ordformer som "kvit, korfor, ramn, raud" o.l. Omvendt er de alternative pret.-formene av typen /røyk/ formelt ennå ikke godkjent i skriftlig bokmål, mens de lenge har vært godtatt i det muntlige, som et uformelt alternativ til de tradisjonelle formene med /ø/.¹

Bokmål og bymål

Vi bør altså bruke "bokmål" ikke bare om et *konservativt* bokmål, slik f.eks. Kåre Willoch eller Carl I. Hagen snakker – det er vel dette ES kaller "absolutt bokmål" – men også om radikale bokmålsformer som har fått *en uoffisiell standard-status*, dvs. slik mange yngre bokmålsbrukere snakker (det er et slikt bokmål som er ekspansivt i dialektene). Det betyr at vi må regne med en god del *variasjon* også i det talte bokmålet – om ikke fullt så mye som i det skriftlige – og med mer eller mindre "konservative" og "radikale" varianter av det, f.eks. hos eldre og yngre. Men det muntlige bokmålet må *i hovedsak* svare til det skriftlige, om det skal fortjene navnet, og ei grense må trekkes mot *dialektene*.

Når "bokmål", slik ES påpeker, stundom brukes om "sørøstnorske talemål som ikke ikke faller sammen med skriftspråket", så vil jeg for min del si at dét er en altfor vid og forvirrende bruk av ordet. Det er ikke rimelig å bruke "bokmål" om varieteter som avviker klart fra det skriftlige bokmålet og som heller ikke har en uformell standardstatus, og det er lite oppklarende at f.eks. både *normalisert Oslo-mål* ("vestkant") og *Oslo-dialekten* ("østkant") kalles "bokmål". Det kan så være at en del lekfolk bruker ordet slik, og også enkelte fagfolk, men jeg syns ikke det kan kalles faglig forsvarlig. Det blir for upresist og subjektivt. Normalisert Oslo-mål ligger nesten i sin helhet *innfor* bokmåls-normalen, sjøl om det svarer mest til de konservative formene, og en kan derfor forsvare å kalle det for muntlig bokmål.² Men det samme kan ikke sies om Oslo-dialekten. Så når ES spør om former som /hu/ og /bila/ (b. flt.) kan kalles bokmål, så må et sannferdig svar være "nei". Dette er ikke bokmål – verken offisielt eller uoffisielt – sjøl om noen av oss kanskje skulle ønske at det var det.

En østlandsk varietet eller et riksspråk?

En annen vanlig misbruk av "bokmål" er å bruke det bare om det som ofte kalles "standard østlandsk" eller "Oslo vest-varietet", i ESs språkbruk – et misvisende navn, for denne varietet forekommer over hele Østlandet, og slett ikke bare på vestkanten i Oslo. Det er riktig som ES sier, at "bokmål ofte oppfattes som spesifikt østnorsk", men heller ikke dét kan kalles faglig forsvarlig. Det blir en altfor *trang* bruk av "bokmål". Sjøl om bokmålet som talemål *historisk* sett har si dypeste norske rot på Østlandet og fortsatt står sterkest der, så er bokmål som skriftspråk en *nasjonal* varietet – et riksspråk – og det samme må gjelde det tilsvarende talemålet, om det skal fortjene betegnelsen "standard-talemål". I det minste må det være landsgyldig – ensarta over hele landet – på *vesentlige punkter*, men ikke nødvendigvis på alle.

For sjøl om skriftbildet er et viktig definisjonsgrunnlag for et standardspråk, så går det som ES påpeker "...ikke klart fram av rettskrivingsordboka hvordan bokmål skal uttales eller artikuleres – ordboka opplyser kun om ordforråd og bøyningsverk, og talemål er så mye mer enn det". Nei, skriftbildet definerer standardspråket bare på det en kunne kalle det *morfo-leksikalske* planet, dvs. *ordformene*, iberegna *bøyningsformene*, til en viss grad også *ordforrådet* (især i språk som islandsk og til dels nynorsk). Da blir det igjen to aspekter, nemlig *syntaksen* og *lydsystemet*. Syntaksen er i liten grad regulert i et skriftspråk, dvs. at det er opp til språkbrukeren å konstruere ytringene sine ut fra sin egen språkfølelse, enten den nå er basert på vedkommendes talemål eller på skriftlig språkbruk, eller en kombinasjon. Men syntaksen varierer ikke så mye i norsk. Det gjør derimot lydsystemet – også i normalisert talemål. Det gjelder i bokmål som i alle andre standardspråk.

Regionale uttale-varianter av bokmål

Lydsystemet i det talte bokmålet er nemlig *dialektalt* eller i det minste *regionalt*, dvs. det samme som i dialektene i den aktuelle landsdelen, iallfall de sentrale dialektene og især bydialektene. Det betyr at det "landsgyldige" talemålet fra et reint *fonologisk* synspunkt faller fra hverandre i en rekke *regionale varianter* – det som Trudgill kaller "aksenter" eller uttale-varianter.³ En av disse variantene er "standard østlandsk" eller østlandsk bokmål, bokmål med østlandsk uttale. Det kan vel hende at den må tilkjennes en særlig status innafor det talte bokmålet, tilsvarende "RP"-aksenten av standard engelsk; i det minste er dette den langt mest utbredte og kjente varianten. Men den er langt fra identisk med talt bokmål – det fins tilsvarende varianter i andre landsdeler (f.eks "fin-trøndersk" i Trøndelag), sjøl om det kan virke som om de på enkelte steder viker for by-dialekten (f.eks i Stavanger, se Gabrielsen 1984:122, og Ålesund, se Aarsæther 1984:209 f).

Så når ES spør om skarre-/r/ er greit, er svaret at dét er det, som vi alle veit. Skriftbildet motsier ikke skarring, og

sosialt er det godtatt på linje med rulling. Bokmål kan uttales på østnorsk vis med retrofleksjer, eller på vestlandsk vis uten, noe som stemmer bedre overens med skriftbildet uten at det er mer godtatt av den grunn (at enkelte pedanter kaller uttaler som "fært" (= fælt), "stært" (= sterkt), "varnt" (= varmt) for "slurv" o.l., spiller ingen rolle så lenge ikke *språkbrukerne* bryr seg om det). Tilmed tjukk /l/ er blitt godtatt etter hvert, men her går det en heller skarp grense mellom de /l/-ene som svarer til "l" i skrift og de som svarer til "rd". /Sola/ er helt greit og /Ola/ er obligatorisk, men /jola/ går aldeles ikke. En rekke undersøkelser (bl.a. Gulbrandsen 1979, Skolseg 1994 og Kristiansen 1996) har vist at iallfall på Sør-Østlandet fungerer tjukk /l/ i "rd"-ord som en "markør", dvs. et avvikende trekk med lav prestisje, som blir lite brukt i yngre mål. Jeg kan ikke se noen annen grunn til denne ulike behandlinga av den samme lyden enn forholdet til *skriftbildet* – at uttalen /jol/ avviker tydelig fra skriftbildet mens /sol/ ikke gjør det. /Sol/ kan passere som en uttale av "sol", og derfor blir denne uttalen godtatt i standard østlandsk, den andre ikke. Det viser hvilken betydning skriftbildet har for standard-uttalen.

Konklusjon

Jeg konkluderer med følgende oppsummeringer:

1) "Bokmål" bør brukes om talemålsvarieteter som a) i hovedsak svarer til eller ligger innafor den skriftlige (offisielle) bokmålsnormalen, og som b) faktisk fungerer som standard-talemål og er noenlunde ensarta og landsgyldige fra et morfo-leksikalsk synspunkt, sjøl om de lik som det skriftlige bokmålet omfatter en god del morfo-leksikalsk variasjon.

2) Fra et fonologisk synspunkt er det talte bokmålet ikke landsgyldig, men består av en rekke regionale varianter. Den mest utbredte og ekspansive er den østlandske varianten, standard (normalisert) østlandsk eller (mer presist) østlandsk bokmål. Men tilsvarende varianter fins i andre landsdeler, sjøl om ikke alle er like livskraftige.

3) Det er selvsagt en glidende overgang mellom (de regionale variantene av) det talte bokmålet og dialektene, særlig by-dialektene. Det er derfor ikke mulig, og heller ikke nødvendig, å gi en absolutt avgrensning av dette talemålet, like lite som av andre talemål. Dessuten *endrer* det seg, som alle andre talemål i våre dager, og må derfor stadig avgrenses på ny.

Litteratur:

Dyvik, Helge (1993): Normbegreper, systembegreper og individueringen av norske skriftspråk. *Standardspråk og dialekt. Seminarer i Oslo 1991 og 1992* (utg. Bergens Riksmålsforening og Det Norske Akademi for Sprog og Litteratur), s. 159–174.

Gabrielsen, Tor (1984): *Eg eller je? Ei sosiolingvistisk granskning av yngre mål i Stavanger*. Oslo: Novus.

Gulbrandsen, Per P. (1979): Hvor går de øst-norske by-

- måla? I Lars S. Vikør og Geirr Wiggen, red.: *Språklig samling på folkemåls grunn. Artikler frå bladet Språklig Samling* (Oslo: Novus), s. 60–65.
- Kristiansen, Elsa (1996): En kvantitativ språkholdningsundersøkelse i Drammen. *Norskraft* nr. 90, s. 8–29.
- Papazian, Eric (2001): Bygdemål, bymål og bokmål i Oslo-området. *Språklig samling* nr. 1-2, s. 8-18.
- Skolseg, Ellen (1994): "Egentlig så ha'kke vi no'n spesiell Dialekt". *Språklig samling* nr. 2, s. 5–7.
- Skolseg, Ellen (2001): Problemer med å bruke bokmål som navn på talemål. *Språklig samling* nr. 3, s. 7-10.
- Torp, Arne (1997): Hvor går bokmålet i framtida? *Språknytt* nr. 1, s. 29-31.
- Vikør, Lars (1994): *Språkplanlegging. Prinsipp og praksis*. Oslo: Novus.
- Aarsæther, Finn (1984): – *E syns alle folk snakka likt e! En studie av talemålsvariasjon i Ålesund bymål*. Utrykt hovedoppgave ved INL, Universitetet i Oslo.

¹ Som kjent har Språkrådet foreslått å ta ut formene med "au" og erstatte dem med "øy"-formene. Dermed kommer det skriftlige bokmålet nærmere det muntlige bokmålet og bydialektene i hele landet, men fjerner seg fra nynorsk og de tradisjonelle bygdemåla.

² En kan også forsvare å kalle det "riksmål", siden det også svarer til den uoffisielle riksmåls-normalen, og den språkbruken er også ganske vanlig. Dette er det eneste reelle alternativet til "bokmål". Men er tilhengere av radikalt bokmål tjent med det?

³ Det kan også være enkelte morfologiske og leksikalske forskjeller, som når bergensk bokmål har to kjønn og "boss" og "snått" istedenfor "søppel" og "snørr". Både der og i Trøndelag brukes "disse" for "gyngje" (subst. og verb), på Østlandet brukes verb som "gugge" (spytte "klyser"), "pælme" (kaste), "mæle" (kaste hardt), o.l.

Didrik Arup Seip Hjort, Moi i Rogaland:

Pinlig norsk

I forbindelse med stortingsvalget fikk velgerne tilsendt et «valgkort/valkort» der våre to skriftspråk var smeltet sammen til en selsom kombi-norsk: «Husk/hugs å ta med dette kortet og legitimasjon når du skal stemme/røyste på Posten...» Dette er like lyrisk som etikettene på sjampo-flasker og vaskepulver, der norsk, svensk og dansk kombineres på samme plassbesparende måte. At en slik løsning må benyttes ved valget til vår nasjonalforsamling, viser - i klartekst - hvor begredelig språksituasjonen i dette landet er.

Vårt lille språksamfunn invaderes utenfra av engelsk og undergraves innenfra av ungdom som ikke bryr seg om å snakke reint. Norsk språk forvitrer. Om hundre år kan engelsk ha overtatt som skriftspråk i Norge. Likevel fortsetter 4,5 millioner nordmenn ufortrødent å holde seg med to varianter av norsk.

Denne luksus har store kostnader også på kort sikt. Parallellkjøringen av to målføre i skole, medier og offentlig administrasjon koster samfunnet milliardbeløp hvert år. Hvis politikerne ønsker et enklere Norge, bør de begynne med å gi oss et enklere norsk.

Nynorsk er tiprosentspråket vårt; det skrives av ti prosent av nordmennene og avviker fra bokmål med ti pro-

sent. Kunne nynorskfolket vennligst titte fram fra barrikaden og komme 90 prosent av befolkningen i møte?

Kunne bokmålsfolk på sin side legge bak seg den snobete aversjonen mot hunkjønnsformen? Hvorfor ikke skrive «hytta» når man sier det, ja hvorfor ikke både si og skrive «ei hytte»! Riksmålsfolk påstår gjerne at riksmålet er rikest og mest nyansert, jf. at «han» har objektsformen «ham». Hvorfor da gjøre språket vårt fattigere og flatere ved å utrydde ett av tre kjønn?

Norge er landet som belærer verden om fred, men som selv ikke evner å avblåse en idiotisk strid om to nesten like skriftspråk. Vi har gått inn i et nytt årtusen, men rir fortsatt kjepphester fra 1800-tallet. Vår nasjon makter ikke noe så elementært som å samle dialektene i ett skriftspråk.

Vi vil få lønn som fortjent: Norsk skriftspråk går til bunns med flagget til topps, og vi står igjen med norsk som en nordisk dialekt. Etterpå vil omverden si: Nordmennene ville ha to skriftspråk - og endte med ingen.

Nordmenn som bryr seg om språket sitt, bør nå samle seg om radikalt bokmål med valgfrie former. Begge parter i språkstriden har ansvar for å legge prestisjen til side, slik at Norge omsider kan få ett skriftspråk. *Norge/Noreg trenger/treng ett/eitt skriftspråk!*

Per Engum:

Glimt fra språkutviklingen – i bokmål og nynorsk – fra 1850 til i dag

Ivar Aasen var født i 1813 og døde i 1896. Hans *Grammatik over det norske Folkesprog* kom i 1848. I 1850 kom ordboka. På grunnlag av disse laget han et framlegg til en ny skriftnormal. Ivar Aasens “Landsmaal”, som han kalte det, har i de påfølgende 150 år blitt påvirket av riksmålet/bokmålet på samme vis som “det danske sprog” vi hadde i arv etter 400-års-natten” er blitt påvirket av Ivar Aasens landsmål.

Tilnærmingen mellom de to likestilte målformer har stadig pågått, om enn i vekslende tempo. Den siste rettskrivningsreformen i 1981 var nærmest et tilbakeskritt. I det 20. århundre hadde vi for øvrig følgende rettskrivningsreformer: 1901 nynorsk, 1907 bokmål, 1910 B/N, 1917 B/N, 1938 B/N, 1959 B/N, 1981 bokmål.

Den utbredte misnøyen med rettskrivningene førte til at Departementet nedsatte en komite i 1964, *Vøgt-komiteen*, som skulle ta opp til drøfting hele språksituasjonen i landet og gjøre framlegg om tiltak som komiteen mente kunne tjene til å ta vare på og utvikle vår norske språk-arv. Et av resultatene av komiteens arbeid var opprettelsen i 1972 av Norsk språkråd, som avløste Norsk språknemnd (fra 1951). Språkrådet laget forslag til ny rettskrivning for bokmål, som ble enstemmig vedtatt av Stortinget i 1981. Etter dette har språkstriden i bokmålsleiren stilnet av (fordi tilnærmingen til nynorsk har stoppet opp).

En kunne minne om Norsk språkråds formålsparagraf 1 b i lov av 18.06.71:

Språkrådet skal følge utviklingen av norsk skriftspråk og talespråk og på dette grunnlag fremme samarbeid i dyrkingen og normeringen av våre to målformer og støtte opp om utviklingstendenser som på lengre sikt fører målformene nærmere sammen.

Det ser ut til at en viss tilnærming skjer gradvis hele tiden, slik at Norge til slutt vil få en slags samnorsk. Men det blir nok et samnorsk som i hovedsak er bygd på bokmål. Når ca. 90% av folket skriver bokmål, er ikke dette urimelig.

Sidemålsstilen

Nynorsk ble innført som sidemål i 1907, tross stor motstand fra riksmålsfolket (bl.a. Bjørnstjerne Bjørnson). Det betyr 90 års undervisning uten synderlig resultat iflg. undervisningsfolk. Det tjener ikke noen hensikt å tvinge alle norske ungdommer til å skrive på to så like skriftspråk, heter det. Nynorskens stilling i grunnskolen fra 1940 til i dag:

1940: 31.5% av elevene

1971: 17.5% av elevene

1991: 17.0% av elevene

2000: ?

Om bruken av dialekter

Noregs mållag er kjent som den store pådriver for dialektbruk. Den overdrevne bruken av dialekt såvel i Storting som i radio og TV har vært påtalt bl.a. av biskop Per Lønning gjentatte ganger. Det er ingen nasjonalforsamling vi vet om hvor det snakkes så mye dialekt som i Stortinget, uttalte professor Ernst Håkon Jahr. Slikt misbruk av det vanlige talemål slås det ned på i det engelske Parlament og i BBC. Forfatteren Edvard Hoem ga Noregs mållag det glatte lag i juli 1972: Han dømte nynorsken til sin sikre død dersom skriftmålet utvikler seg videre etter “dialekt- og valfridomslina”.

Samarbeid for et samnorsk

På tross av de opplagte fordeler ved kun å ha ett språk i landet, har dette ennå ikke latt seg gjennomføre. I ca. 150 år har vi slept på disse to målformene. Kan det virkelig være så vanskelig å forene to så nær beslektete målformer? Studerer en t.eks. tilblivelsen av engelsk (i boken *The story of English* 1992), ser vi at engelsk er blitt til som en krysning av nordisk, tysk, latin og normannerfransk. Litt av en oppgave å skape ett språk av dette, og til og med et verdensspråk!

Språkforskeren professor Didrik Arup Seip (1884-1963) uttalte at nå kunne man avgjøre språkstriden for godt ved å satse på en samling om ett samnorsk språk.

Norsk språkråd har en formålsparagraf som munner ut i en tilnærming mellom de to målformer. Nynorsk er som en variant av bokmål eller til forveksling lik bokmål, forteller bokmålsfolk. Ut fra dette burde bokmåls siden i Språkrådet ta bedre imot nynorske ord og vendinger, og det samme gjelder for nynorsk siden. Med den sneglefarten rettskrivningsreformen av 1981 inviterte til, kan det bli langt fram til at Norge kan glede seg over å ha *ett* språk. Norsk språkråds 38 medlemmer ser ut til å være mest opptatt av å verne enten *bokmålet* eller *nynorsken*. Samnorsken, ett felles språk eller “tilnærmingen mellom de to målformer”, som formålsparagrafen sier det, skal forsvares av Landslaget for språklig samlings *to* medlemmer.

Nynorsken skal leve vidare i bokmålet (2)

I Språklig samling nr. 3/4-1994 skrev jeg en artikkel med samme overskrift (derfor totallet her). At nynorsken (og i mindre grad riksmålet) skal leve vidare i bokmålet, er et prinsipp jeg har lagt til grunn også i det jeg seinere (i 1999 og i 2000) har skrevet i bladet vårt. Nå tar jeg for meg tre punkt der nynorskens fortsatte eksistens i bokmålet skal eksemplifiseres (det dreier seg om skriftspråk i offentlig sektor).

1. Hug og hugse

I mange tilfeller vil jeg foreslå at nynorskens enkeltord lever vidare i bokmålet som eneformer. I artikkelen i -94 nevnte jeg slike ord som *dogg, golv, mjøl, trøtt, rein, sein* (derimot *rød* og *nød*, som samsvarer med riksmål). Et nynorskinspirert ord til er *hugse*, som det kan hete på bokmål; jeg foreslår at det blir eneform her som på nynorsk. Som kjent kommer verbet av substantivet *hug*. Når det gjelder norsk i offentlig sektor, foreslår jeg at bokmålsforma *huske* strykes. I *huske* har vi et eksempel på det språkvitenskapelige fenomen som enkelt sagt er omstilling av bokstaver/lyder i et ord: *metatese* (hyppig hos barn; *vosken* for *voksen*, skriver C. Hj. Borgstrøm i si bok *Innføring i sprogvidenskap*). Men *huske* bør ikke gå reint av bruk; det trengs i en helt annen betydning, nemlig *gynte, svinge fram og tilbake*.

2. Han/ham, dere, de/dem

På nynorsk heter det oftest *han* både i subjekt- og objektform. På bokmål er det valgfritt *han/ham*. Jeg mener at når

nynorsken kan greie seg uten ei egen objektform i dette tilfellet, så må også bokmålet kunne gjøre det (jf. det prinsippet som er uttrykt i overskrifta på denne artikkelen).

Viss *han* blir obligatorisk bokmålsform både i subjekt- og i objektform, så vil vi til dette ha en parallell i *dere*, for *dere* heter det i begge formene.

Annerledes er det i 3. person flertall. I *Språknytt* nr. 1-1995 (s. 19) står det om subjekt- og objektform at i forbindelse med eksempel som *jeg misunte dem som jeg spionerte på*, at Rådet her anbefaler *dem*, men godtar både *de* og *dem*. Dette mener jeg er uheldig, for *de* ER subjektform, *dem* ER objektform, og i setningen *jeg misunte dem...* er vitterlig *dem* objekt. (Grammatisk analyse må igjen få sin rettkomne plass, værde Språkråd!)

3. Om bøyinga av intetkjønnsord som *senter, tempel, laken og våpen*

I disse orda vil jeg foreslå følgende bøyingmønster som obligatorisk: *senter – senteret – senter – sentra*, altså med sammentrukket form i bestemt form flertall; det samme vil jeg foreslå for *tempel* (begge ord ender i ubestemt form entall på likvid (r/l), begge har dessuten ubetont sistestaving). – Hva så med *laken* og *våpen*? Ifølg R. Taule: *Escolas ordbok* 1993 (godkjent av Språkrådet) kan *laken* i ubestemt form flertall hete *laken* eller *lakener*. Het vil jeg foreslå at *laken* bli eneform som i nynorsk; *lakena* må bli eneform i bestemt form. Jeg vil til slutt foreslå at *våpna* blir obligatorisk i bokmål slik det er i nynorsk (*våpnene* foreslås strøket for norsk i offentlig sektor).

Ivar Hundvin:

Hva er galt med a-en?

“Nå skal a-en bort”, forkynte Aftenposten triumferende i fjor sommer da det fristilte POSTEN BA (Begrenset Ansvar) skulle bedre ryktet sitt ved å endre poststedsnavnet *Majorstua* til *Majorstuen*. Kan etaten ha blitt fristilt også i forhold til Statens navnekonuler?

Men hva med *Bekkestua*? Den ligger rettnok i en kommune lenger vest. Der ligger også *Sandvika* og *Vøyenenga* (for ikke å snakke om det karakteristiske og vakre veinavnet *Ståvihagan*).

Nå har det seg jo slik at i vestnordiske språk (unntatt bergensk) har substantiv tre kjønn. (Bergensk har som

dansk, felleskjønn *han/hun*. Der kan man si “kuen har kalvet, han!”) Norsk talemål ellers skjelner mellom han- og hunkjønnsstavnativ ved at sistnevnte får *-a* som endelse i bestemt form. Verre er det ikke.

Men konservative riksmålsfolk må ha fått *a-en* i vrangstrupen. Nå får vi håpe at folk i Bærum er mer sindige og jordnære enn riksmålsfolk på vestkanten i Oslo, så POSTEN BA kan konsentrere seg om jobben og slippe å endre nevnte navn til “Bekkestuen” og “Vøyeningen” (for ikke å snakke om “Stuenhaven”). Bergenserne må kunne få være alene om navnet *Sandviken*.

Innhold

<i>Redaksjonelt</i>	2
<i>Pål Styrk Hansen: Tale ved overrekkelsen av Språklig samlings litteraturpris til Jonny Halberg</i>	3
<i>Jonny Halberg: Fire bilder av muntlighet</i>	4
<i>Landsmøte i LSS 25. november 2001</i>	5
<i>Eric Papazian: Bokmål som talemål</i>	6
<i>Didrik Arup Seip Hjort: Pinlig norsk</i>	9
<i>Per Engum: Glimt fra språkutviklingen – i bokmål og nynorsk – fra 1850 til i dag</i>	10
<i>Olav Momrak Haugann: Nynorsken skal leve vidare i bokmålet (2)</i>	11
<i>Ivar Hundvin: Hva er galt med a-en?</i>	11

Gaver til LSS i 2001:

Magne Aksnes, Strandebarm	400	Johannes Fosså, Oslo	100
Anonym	15.000	Lars Groven	100
Olav Momrak Haugann, Kongsvinger . .	250		

Landslaget for språklig samling takker hjertelig for gavene